

Ráday Gedeon gróf főigazgató 1846. júl. 23-án »Lindá«-ban felléptette az akkor éppen Pesten vendégszereplő Alboni Marietta világhírű alténakesnővel. Még néhány nagysikerű fellépés után minden intrika dacára 1846. augusztus 24-én 4000 forint tiszteletdíj és két jutalomjáték fejében első lyrai énekesnőnek szerződötték a pesti Nemzeti Színházhoz. Szerződöttese a színház és a magyar opera történetének egy sikereiben gazdag fejezetét nyitotta meg, további működése azonban megszakadt, mert a szabadságharc leverését követő zavaros időkben, 1849. végén megvált a Nemzeti Színházról. Miután 1850. május–júniusban Bécsben ötször nagy sikerrel vendégszerepelt, 13 hónapra Varsóba ment s ott szerzett páratlan dicsőséget a magyar névnek. 1852. április 21-én férjhez ment Lonovics Józsefhez, Csanád megye későbbi főispánjához s előbb Egerben — hol Gyula fia született — majd később Bécsben, a száműzött Lonovics érsek közelében laktak, ahol második fia, Ferenc született. 1853. őszén, midőn a Nemzeti Színház válságos helyzetbe került, a vezetőség, főleg Erkel Ferenc kérésére 6 szerepben díj nélkül fellépett a Nemzeti Színházban s miután a közönségnek jobban tetszett, mint valaha, 1854. tavaszán 8505 forint fizetéssel ismét leszerződött s 1862. július 29-ig tagja is maradt a színháznak.

Az 1854–1862-ig terjedő időszak volt Hollós Kornélia művészetének fénykora. Nem túlnagy terjedelmű, de páratlan csengésű hangja, ragyogó trillái világhírű kórusok énekesnővé avatták s megszerezték neki a »nemzet csalogánya« nevet. Több mint 40 azoknak az operáknak a száma, melyekben fellépett. Ernani, Traviata, Rigolletto, Alvajáró, Norma, Linda, Lammermoori Lucia, Szevillai borbély, Tell Vilmos, Cár és ács, Márta, Szirén, Bálój, Észak csillaga, Dinorah, Don Pasquale, Puritánok, Bájital, Windsori víg nők, Don Juan, Othello s a magyar szerzőktől a Kunok, Benyovszky, Ilka, Hunyady László, Bánk bán, Erzsébet, Báthori Mária, Morsinay Erzsébet, Vanda, Képzelt beteg, Tudor Mária, Székely leány, Bonvenuto Cellini és Szép Ilonka azok az operák, melyekben kiváló tehetségét ragyogtatta. Híre hamarosan túlterjedt a haza hatá-

rain is. Meyerbeer, midőn az »Észak csillaga« fuvolahármasában énekelni hallotta, Párizsba hívta, mások is csalogatták más-hová is, többször is, azonban mindig ellenállott a csábításnak s itthon maradt, hogy itthon szolgálja a magyar színeszt, a magyar opera szent ügyét. Azét a színeszt, amely társadalmi állásának emelését, megbecsülését nagyrészt éppen Hollós Kornélia színpadra lépésének köszönhetette. Nehéz rövid sorokba tömöríteni azokat az elévülhetetlen érdemeket, melyeket a magyar opera felvirágoztatása körül szerzett; nehéz helyét a nemzeti kultúra nagyjai között kellőképpen megjelölni; érdemeinek koronája azonban mindenesetre az, hogy lemondva a világdicsőség csábító babéraitól, megelégedett a hazai földből sarjadt szerény bokrétaival s itthonmaradásával nem engedte elbukni a sokszor igen gyenge lábon álló magyar operát.

Művészetének valósággal nemzeti misz-sziója volt azokban a legszomorúbb időkben — az abszolutizmus idején — midőn a hazafiság alig nyilatkozott meg másban, mint egy-egy magyar művész lelkes ünneplésében. S erre gyakran adott alkalmat, mert a magyar nép- és műdalokat is olyan rendkívüli bájjal és magyáros érzéssel énekelte, mint előtte senki s utána is csak Blaha Lujza. Igen jelentős szerepe volt a múlt század 50–60-as éveinek társadalmi életében is. Midőn 1854-ben Bécsből hazajöttek, házukban olyan társadalmi, művészeti, sőt politikai szalonélet alakult ki, amelyekben résztvett az akkori közélet minden számottevő tagja, ahol a társadalom, politika, művészet és irodalom vezetői találkoztak s ahonnan nem egy döntő gondolat indult ki. A szalonnak központja mindvégig Hollós Kornélia volt. Jóllehet színpadi diadalait egymásután aratta, a közönség rajongott érte s minden egyes föllépte telt házat jelentett, mégis midőn 35. életéve felé közeledett, kezdett komolyan foglalkozni a színpadtól való visszavonulás gondolatával. 1862. július 29-én Erkel »Bánk bán«-jának Melinda szerepében búcsúzott el. Az ország közönsége nevében Reményi Ede, Erkel Ferenc, Ábrányi Kornél, Mosonyi Mihály, Zimay, Szigligeti és Egressy Gábor bábákoszort tettek fejére s gazdag ajándékokkal halmozták el. Előadás után pe-